

DOI 10.37491/UNZ.80.16
УДК 338.48(477)

Аліна ПОМАЗА-ПОНОМАРЕНКО¹, Лариса ГРЕНЬ²,
Юрій БАТИР³, Інна ЛОПАТЧЕНКО⁴

Е-ТУРИЗМ ЯК НАПРЯМ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ (ЧАСТИНА 1)

Соціально-економічний розвиток в Україні та світі може відбуватися в різних напрямках, серед яких туристичний займає одне з визначальних місць, на рівні з машинобудівельною та нафтовидобувною сферами. Напрямки такого розвитку постійно

¹ докторка наук з державного управління,
начальниця наукового відділу проблем державної безпеки
навчально-науково-виробничого центру,
Національний університет цивільного захисту України (м. Харків),
dergupr@nuczu.edu.ua,
<https://orcid.org/0000-0001-5666-9350>.

² докторка наук з державного управління, доцентка,
професорка кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
mega_lgren@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0003-4466-6018>.

³ кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри публічного адміністрування
у сфері цивільного захисту навчально-науково-виробничого центру,
Національний університет цивільного захисту України (м. Харків),
batyrura@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0001-5282-3680>.

⁴ кандидатка наук з державного управління,
викладачка кафедри публічного адміністрування
у сфері цивільного захисту навчально-науково-виробничого центру,
Національний університет цивільного захисту України (м. Харків),
innalop85@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0002-4838-2154>.

© Помаза-Пономаренко А. Л., Грень Л. М., Батир Ю. Г., Лопатченко І. М., 2021

уточнюються через поширення використання інноваційних технологій у суспільному житті. Установлено, що таке використання відбувається в межах процесів цифровізації. Її головною метою є безперешкодне й оперативне задоволення потреб суспільства та захист його інтересів. Туристичну сферу з упевненістю можна віднести до сфери послуг. Виявлено, що вона, а також економічна сфера, бізнес та ін. в Україні визначені як одні з перспективних у впровадженні новітніх технологій. Отже, метою статті є визначення особливостей їхнього використання в туристичній сфері як напрямі соціально-економічного розвитку держави. Запропоновано й обґрунтовано е-туризм розглядати не тільки з позиції використання новітніх технологій, а також упровадження таких наукових принципів: оперативності, системності, ефективності, раціональності тощо, що передбачають виважене та результативне використання природних рекреаційних ресурсів, а також збереження культурно-історичної спадщини для майбутніх поколінь. Через важливість такої комплексної характеристики е-туризму вирішено його здійснити в межах двох частин дослідження. Перша частина стосується розгляду туризму як складової електронної комерції, а друга — його екологічних аспектів. Щодо першої частини дослідження, то акцентовано, що в умовах невизначеності складно робити точні оцінки щодо швидкості розвитку е-туризму. Проте деякі фактори, ризики та перспективи цього процесу для України певною мірою можна окреслити. З'ясовано, що останнім часом активізація е-туризму зумовлена поширенням вірусу COVID-19. Тому перспективним визнано розвиток туристичної сфери насамперед у таких напрямках: 1) застосування новітніх технологій, що полегшують доступ до туристичних послуг через закритість державних кордонів; 2) екологічний, лікувально-оздоровчий, медичний та ін. соціально орієнтований туризм. Акцентовано, що розвиток е-туризму покликаний забезпечити підвищення результативності функціонування медичної, освітньої, наукової, міграційної та інших сфер суспільної життєдіяльності. З'ясовано, що дієве використання новітніх технологій у туристичній та інших сферах покликано: 1) підвищити реалізацію прав та інтересів людини; 2) забезпечити довгострокову конкурентоспроможність України на міжнародних ринках; 3) підвищити рівень та якість туристичних послуг; 4) забезпечити доступ до інформації, необхідної для надання цих послуг тощо. Обґрунтовано, що в Україні в короткостроковому періоді можна очікувати реалізації сценарію щодо розвитку е-туризму в межах напрямків, що виокремлені в залежності від функцій, що е-туризм виконує.

Ключові слова: е-туризм, соціально-економічний розвиток, новітні технології, електронна комерція, екологічний туризм.

Однією з важливих особливостей туризму є те, що він представляє собою послугу інформаційного та соціально орієнтованого спрямування, зокрема, оздоровчого. Останній вид туризму охоплює такі підвиди:

екологічний, зелений, лікувально-оздоровчий, медичний та ін. Вони наразі набувають найбільшого поширення через низку факторів. Вони чинять вплив також на розвиток туризму з позиції електронної комерції. Саме за допомогою відповідних інформаційно-комунікативних технологій туристична послуга може бути оперативною й комплексно надана споживачеві.

Найбільш широкого поширення використання цих технологій у комерції в туристській сфері отримало на початку 90-х років ХХ століття. Це зумовлено низкою причин, а саме: високі витрати на утримання мережі продажів; високі комісійні агентам; розвиток глобальних комп'ютерних мереж; обмеженість тривалості робочого дня, вихідних днів тощо. Так, висока частка туризму в загальному обсязі світової електронної комерції пояснюється: передісторією торгівлі туристськими послугами через глобальні системи розподілу (GDS — *Global Distribution System* — глобальна система розподілу і CRS — *Computer Reservation System* — комп'ютерна система бронювання). Усе це та інші фактори забезпечили розвиток індустрії туризму (е-туризму, що охоплює екологічний та електронний) як однієї з найбільш прибуткових галузей світової економіки в ХХІ ст. Варто підкреслити, що саме поширення вірусу COVID-19 в усьому світі зумовило нову хвилю розвитку е-туризму. Усе це вказує на актуальність обраної тематики дослідження в контексті визначення перспектив забезпечення соціально-економічного розвитку України.

Правові, організаційні, інформаційні та ін. аспекти формування та функціонування туристичної сфери в Україні й усьому світі досліджуються в наукових напрацюваннях О. Борисенко, О. Білотіла, С. Домбровської, Л. Івашиної, М. Латиніна, І. Лопушинського, І. Парубчака, Н. Рибальченко, Е. Щепанського та ін.). У межах цієї системи окремих науковий інтерес становлять особливості застосування новітніх технологій із метою підвищення результативності її функціонування. Питанням використання новітніх технологій присвячені розробки О. Карпенка, О. Кібенко, В. Куйбіди та ін. [1], які справедливо вказують, що сучасна державна політика має реалізовуватися в умовах реформи діджиталізації або ще використовують термін «цифровізація». Цей процес передбачає створення належних умов для проникнення цифрових технологій, автоматизації й ІТ в усіх сферах суспільного життя. Зважаючи на це, вважаємо, що окремого системного наукового розгляду потребують особливості розвитку е-туризму в Україні з позиції використання новітніх технологій. Усе це й становить *мету нашого дослідження*.

У світі формується повсюдна практика використання новітніх технологій (AI — програм штучного інтелекту) у різних сферах суспільного життя. Ці технології мають забезпечити трансформації в економіці, ринку праці, а також роботі державних інституцій загалом. За даними *McKinsey Global Institute analysis*, після перемоги над вірусом COVID-19 прибутки від використання AI у тих чи інших галузях світової економіки знову стануть від 3,5 до 5,8 трлн дол. [2; 3].

Щодо туризму як складової економіки, то сучасному тренду зближення різних суспільств і різних культур вкрай сприяє розвиток

зазначеної індустрії, яка в смарт-суспільстві поступово набуває форми електронного й екологічного туризму (e-Tourism). На нашу думку, саме таке визначення туризму із префіксом «Е» — найбільш ёмно його характеризує з позиції соціальної орієнтованості. Власне кажучи, вона забезпечує, по-перше, дотримання принципів оперативності, системності, ефективності, раціональності тощо, що передбачають виважене та результативне використання природних рекреаційних ресурсів, а також збереження культурно-історичної спадщини для майбутніх поколінь.

При цьому варто відзначити, що розвиток саме е-туризму не вимагає здійснення з боку держави додаткових витрат. Усі аспекти, пов'язані із забезпеченням розвитку зазначеного виду туризму, є пріоритетним вектором діяльності, насамперед, бізнес структур. Як відомо, за кордоном напрацьована практика стимулювання туристичної сфери загалом у таких напрямках: створення сприятливого інвестиційного клімату; стимулювання малого та середнього бізнесу (за допомогою податкового, кредитного та іншого регулювання); надання громадянам фінансової допомоги. Така практика поширена, зокрема в Республіці Польща.

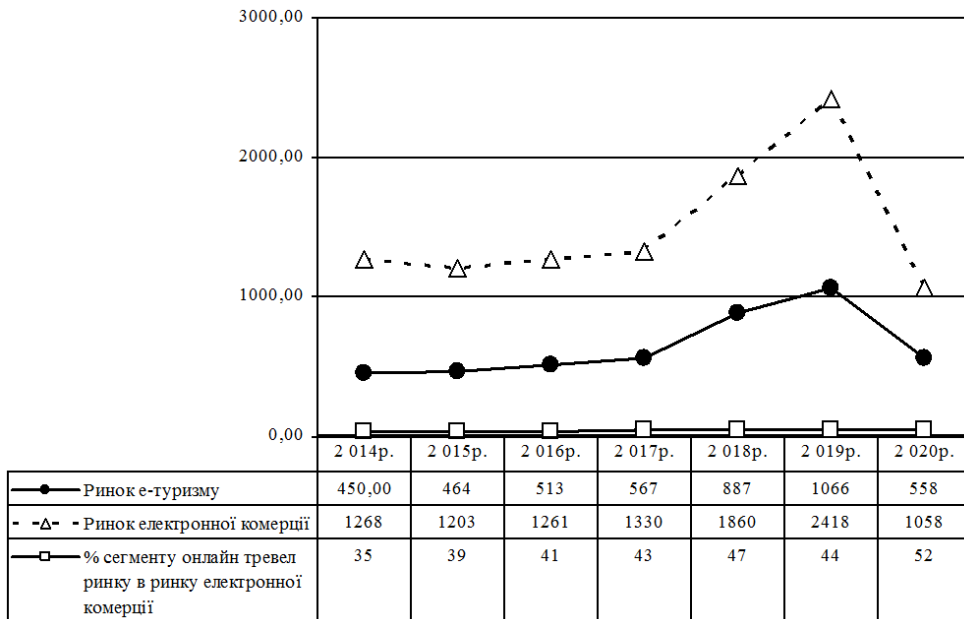

Рис. 1. Світовий онлайн і загальний ринок подорожей (дол. США) та річна зміна (у %) у період 2014–2020 рр.

Примітка: складено на підставі [5].

А по-друге, застосування новітніх технологій, за допомогою яких будь-яка пам'ятка культури може бути перетворена в інтерактивний об'єкт, з яким турист взаємодіє за допомогою звичайного смартфона. Зменшуються й різні витрати для мандрівників — при належному розвитку

електронного туризму відпаде необхідність шукати готелі, підбирати відповідний громадський транспорт і самостійно будувати маршрути. Ці технології покликані унеможливити виникнення труднощів для туристів, яким залишиться лише насолоджуватися історико-культурними та/або природними рекреаційними ресурсами. Як наслідок, е-туризм з кожним роком стає все більш затребуваним напрямком розвитку економіки, суспільства й електронної комерції [4] (рис. 1).

Як видно з рис. 1, спостерігається поступове збільшення частки онлайн туристичного ринку у загальному ринку електронної комерції. У 2020 році ріст усієї електронної комерції значно впав через поширення пандемії COVID-19, але високим залишився % е-туризму по відношенню до всього ринку такої комерції.

У продовження можемо відзначити, що основні напрямки електронного туризму можна класифікувати за функціями, які вони виконують. Так, набирає популярності такий напрямок електронного туризму, як *створення інтерактивних пам'яток і музейних експонатів*. Як правило, для створення цих пам'яток використовуються, з одного боку, музейні ресурси, а з другого — сучасні технології ідентифікації об'єктів реального світу в інформаційному просторі. Прикладом поширення першого варіанту можна вважати використання «електронного гіду» у найбільш відомих музеях світу. Дана технологія, починаючи 2000-их років ХХІ ст. надає можливість кожному відвідувачу музею отримати послугу «електронного гіду», який надає повну інформацію по всіх музейних залах. Сутнісно, «електронний гід» представляє собою кишеньковий ПК, через який відвідувачі музею й отримують інформацію про визначні його пам'ятки. У музеї повинні бути розміщені точки Wi-Fi, за допомогою яких комунікатор може в автоматичному режимі отримувати актуальну інформацію з музейних серверів.

За рахунок використання електронних гідів керівництво музею має змогу досягти одразу таких результатів:

- 1) вирішення проблеми в синхронізації електронних гідів з актуальною інформацією щодо наявних музейних об'єктів;
- 2) покращення якості обслуговування туристів-відвідувачів;
- 3) формування перспектив для реалізації нових електронних сервісів музею;
- 4) забезпечення інтеграції та доступності експонатів музею.

Певною мірою можна стверджувати, що наразі електронний гід усе ще не може скласти гідну конкуренцію людині-гіду, проте рух в цьому напрямку існує.

Не менший інтерес представляють *технології ідентифікації об'єктів* реального світу в інформаційному просторі. Як правило, у сфері електронного туризму в якості таких технологій виступає штрих кодування, зокрема QR-коди. Переваги використання QR-кодів в тому, що вони не вимагають значних фінансових витрат для розміщення на туристичних маршрутах, а також можуть використовуватися за допомогою смартфона, які наразі мають більшість людей. Так, навівши смартфон, підключений до Інтернету, на QR-код, відвідувач може отримати досить значний обсяг інформації про музей, в якому знаходиться. Сьогодні аналогічні технології

застосовуються не тільки в музеях, а й на багатьох туристичних маршрутах. Для цього потрібно всього лише розмістити коди біля основних визначних пам'яток і підтримувати сервер з інформацією про них.

Разом із тим, говорячи про ідентифікацію реальних об'єктів в інформаційному просторі, не можна не вказати на важливість використання та розвитку ідей доповненої реальності. Вони знаходять відповідне застосування у сфері туризму. Не поодинокими є випадки, коли актуальності набувають додатки та сервіси в мобільних пристроях, що дозволяють (на основі визначення місця розташування користувача по супутнику) позначати на карті міста режими роботи магазинів, кафе, музеїв та інших об'єктів туристичної інфраструктури (наприклад, *Booking.com*). Крім того, розширюються можливості аналітики і доповнення зображень, одержування з камер мобільних телефонів, наприклад, через використання сервісу *NearestWiki* для *iPhone*. Цей сервіс виводить прямо на екран опис місць, які користувач спостерігає через об'єкти камери телефону, будь то будівлю або іншу споруду [6].

Ще одним напрямком розвитку електронного туризму можна вважати *віртуальні тури*. Як правило, під віртуальним туром розуміються висококодифіковані сферичні панорамні зображення туристичних об'єктів або якісні 3D-об'єкти, або згруповані фотографії з відповідними описами цих об'єктів. Використання віртуальних турів дозволяє залучити користувачів інтернету в музеї і на певні маршрути. Безперечно, якісно розроблений віртуальний тур здатний зацікавити користувачів, і частина з них (можливо, поки що незначна) прийде подивитися на об'єкти «вживу». Варто зазначити, що технології віртуальних турів застосовуються не тільки музеями або туристичними компаніями. Так, деякі закордонні транспортні компанії запустили віртуальні тури у своїх транспортних засобах, за допомогою яких користувачі Інтернету можуть не тільки вивчити внутрішній устрій цих засобів, а й інтерактивно ознайомлюватися з їхніми маршрутами [7].

Наступний популярний напрямок електронного туризму — це *системи електронного бронювання*. За допомогою подібних систем кожен користувач Інтернету може завчасно вибрати собі відповідний готель в будь-якому місті або забронювати місце в літаку, поїзді або іншому транспортному засобі. Крім того, не поодинокими є випадки, коли такі системи дозволяють оплатити квитки і вартість проживання в онлайн-режимі, у тому числі за допомогою електронних грошей (наприклад, *WebMoney*, *Qiwi* тощо) [8].

Знову ж таки одним з яскравих прикладів функціонування подібної системи може бути визнаний сайт *Booking.com*. За офіційними даними, за допомогою цього сайту можливо забронювати собі місце в більше, ніж 460 тис. засобах туристичного розміщення. Подібні сайти є надзвичайно популярними, оскільки дозволяють зменшити витрати як туристів, так і власників зазначених засобів розміщення. При цьому туристи не змушені моніторити сторінки готелів у пошукових системах, а їхні (готелів) власники — утримувати власні сайти і забезпечувати їхнє перебування на топових позиціях у пошукових системах за ключовими запитами. Подібними

сервісами послуговуються великі транспортні компанії або готелі. Наприклад, на сайті авіакомпаній наявні сервіси онлайн-бронювання, завдяки яким відвідувачі можуть підібрати відповідний рейс, забронювати на нього квитки і викупити їх у подальшому. Так, *OneTwoTrip*, *AnyWayAnyDay* та інші сервіси бронювання рейсів надають такі послуги, диференціюючи їх за можливостями пошуку, бонусними програмами, можливостями обміну / повернення квитків тощо.

Крім того, одним з напрямків розвитку електронного туризму можна вважати використання *Інтернет платформ для суспільної комунікації* — соціальних медіа, з якими взаємодіють музеї, природні та інші парки тощо. Вони містять власні веб-сторінки в соціальних мережах, що полегшує процес їхнього пошуку й ознайомлення із ними. Варто також відзначити, що додатки музеїв в *AppStore* і *Google Play* регулярно оновлюються, забезпечуючи безперешкодність й оперативність в отриманні певних послуг. Додатки містять панорами, описи експонатів, плани залів тощо. Так, Лондонський Тауер використовує соціальні мережі для проведення екскурсій та ін. заходів, що дозволяє залучити набагато більше відвідувачів до нього, а також прорекламувати себе. Активним використанням соціальних мереж також відзначається музей Прадо, що має власний канал на *YouTube*, сторінки в *Facebook*, *Google+*, *Twitter*, *Foursquare*, *Pinterest* тощо.

Ще один з напрямків застосування електронного туризму — *системи пошуку локального транспорту*. До них можна віднести програми і онлайн-сервіси, за допомогою яких користувач може дізнатися розклад руху громадського транспорту або скористатися послугами приватних компаній-перевізників. Вдалий приклад використання такого додатка — сервіс «*Maxim*», завдяки якому користувач може в реальному часі замовити собі автомобіль різного класу. До цієї ж категорії відносяться сайти, на зразок, «*Bolt*», «*Ontaxi*» та ін. Відповідні програми можуть містити інформацію щодо руху приміських поїздів або далекого спрямування. Сервіси і навігатор *Google* взагалі дозволяють прокласти маршрут з пункту «А» до пункту «Б» з урахуванням доступного громадського транспорту, таксі або власного транспортного засобу, а також пішохідний маршрут. Безумовно, таке технологічне рішення є затребуваним не тільки у туристів, а й у місцевих мешканців, особливо великих міст.

Перспективним напрямком електронного туризму є *системи рекомендацій*, наприклад, сервіс *My City Way* дозволяє отримати комплексний огляд і рекомендації на основі значної кількості інформації, а саме щодо: розкладів руху транспорту; найближчих працюючих закладів харчування; точок Wi-Fi; відкритих вакансій і вільних для оренди апартаментів; виставкових, розважальних та інших подій, що можуть зацікавити туристів. Подібні додатки стають все більш персоналізованими, у тому числі за рахунок отримання інформації щодо місцезнаходження власника телефону, накопичення історії пошуку тощо. Сервісом створені та постійно оновлюються карти значної кількості міст, зокрема Нью-Йорка, Парижа, Токіо, Лондона та ін.

Цікавим також є досвід функціонування веб-сайту *Tripadvisor*, на якому можна знайти розгорнуті описи найпопулярніших серед туристів

пам'яток, ресторанів, подій, що описані користувачами на основі власного досвіду / вражень. Рекомендації існують практично для всіх куточків світу. Альтернативу *Tripadvisor* становить сервіс *Spotted By Locals*, що представляє собою путівник по містах Європи, складений виключно місцевими жителями. Цим він суттєво відрізняється від інших путівників.

На останок можемо відзначити, що розвиток електронного туризму забезпечує також використання біометричних паспортів, а наразі ще й ковід-паспортів. Перший різновид паспорту представляє собою офіційний документ, за допомогою якого може бути підтверджено особу власника, при перетині ним державного кордону. Цей вид паспорту містить чіп, відсканувавши який можливо побачити фотографію власника й отримати різні дані про нього (наприклад, на мікросхемі можливо зберігати малюнок райдужної оболонки ока або відбитки пальців). Поширення подібних технологій робить туризм зручнішим, а перетин кордонів — більш оперативним за рахунок автоматичного зчитування даних з чіпа. Щодо другого виду паспортів, то набувають тільки актуальності та можуть становити предмет подальших наукових досліджень, зокрема з позиції гарантування прав і свобод людини.

Наразі відзначимо, що сфера прав людини та туристична підпадає під визначення напрямків, у яких має повсюдно застосовуватися штучний інтелект.

Так, Мінцифрою України визначено такі ключові напрями державної політики у сфері AI:

1. Освіта та людський капітал.
2. Наука та інновації.
3. Економіка та бізнес.
4. Кібербезпека.
5. Оборона та безпека.
6. Державне управління.
7. Правове регулювання та етика.
8. Правосуддя.

Використання новітніх технологій у цих сферах покликано забезпечити доступ до інформації, необхідної для виробництва товарів та надання послуг тощо. Наразі закордонний досвід щодо використання цих технологій у туристичній сфері передбачає активне впровадження COVID-AI-кейсів. При цьому в умовах пандемії для кожної держави викликом є потреба збалансувати свою відкритість і прозорість держави із належною соціально-економічною політикою [9].

Отже, під час правового, інституційного й організаційного забезпечення розвитку сфери штучного інтелекту в Україні має бути враховано аспекти функціонування й туризму, зокрема електронного. Він окреслює нові пріоритети соціально-економічного розвитку України з урахуванням вимог часу та суспільства. Уважаємо, що забезпечити дієву реалізацію цих заходів може створення та функціонування відповідного координаційного органу у сфері застосування новітніх технологій (AI). Усе це становитиме базис розвитку е-урядування через розширення суб'єктного й інструментального застосування AI, зокрема в туристичній сфері [10]. При цьому вона має відзначатися соціальною орієнтованістю й екологічною спрямованістю.

Сьогодні особливого значення набуває е-туризм, що передбачає, насамперед, використання AI технологій. Воно вимагає оновлення вітчизняної правової бази, зокрема концепції розвитку сфери штучного інтелекту в Україні. З'ясовано, що серед векторів його застосування одне з особливих місць займає туристична сфера. Визначено напрямки функціонування е-туризму (електронний гід, системи рекомендацій, соціальні медіа тощо). Аргументовано, що розвиток е-туризму не вимагає здійснення з боку держави додаткових витрат (наприклад, для стимулювання туризму громадян шляхом надання їм фінансової допомоги). Крім того, обґрунтована необхідність розгляду е-туризму з позиції впровадження принципів екологічності, раціональності та ін., що вимагають окремого більш детального розгляду.

Список використаних джерел

1. *Куйбіда В. С., Карпенко О. В., Наместнік В. В.* Цифрове врядування в Україні: базові дефініції понятійно-категоріального апарату. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. Серія: Державне управління.* 2018. № 1. С. 5–10. URL : <https://bit.ly/303htQH>.
2. *Chui M., Manyika J., Miremadi M., Henke N., Chung R., Nel P., and Malhotra S.* Notes from the AI frontier: Applications and value of deep learning (17.04.2018). *McKinsey & Company.* URL : <https://mck.co/3mSNynB>.
3. *Pomaza-Ponomarenko A., Hren L., Durman O., Bondarchuk N., Vorobets V.* Management mechanisms in the context of digitalization of all spheres of society. *Revista San Gregorio. Special Edition-2020. Núm. 42.* URL : <https://bit.ly/3mQcLyU>; <http://doi.org/10.36097/rsan.v1i42.1535>.
4. *Батир Ю. Г., Лопатченко І. М., Помаза-Пономаренко А. Л., Хмиров І. М., Хмирова А. О.* Державна політика сталого розвитку в умовах європейської інтеграції України. Харків : НУЦЗ України, 2021. 226 с.
5. *Global Online and Total Travel Market (US\$B) and Annual Change (%), 2014–2020.* *Global Online Travel Overview Fourth Edition. Phocuswright.* URL : <https://bit.ly/3F9mx5F>.
6. *Ran B.* E-Tourism. In: *Encyclopedia of Tourism.* Publisher: New York: Springer. January, 2015. URL : <https://bit.ly/3wnAqdd>; <http://doi.org/10.13140/2.1.3121.5681>.
7. *Помаза-Пономаренко А. Л., Батир Ю. Г., Лопатченко І. М., Статівка О. М.* Державне регулювання сталого розвитку туризму в Україні. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія «Державне управління».* 2020. № 2 (13). URL : <https://bit.ly/3EQyNro>.
8. *Top 10 Augmented Reality Apps For iPhone.* URL : <https://bit.ly/3BUrDbi>.
9. Повідомлення про проведення публічного громадського обговорення проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні» (14.08.2020; 10:57). *Міністерство та Комітет цифрової трансформації України.* URL : <https://bit.ly/3EXY0VT>.
10. *Помаза-Пономаренко А. Л., Медведева Д. О.* Е-система публічного управління України або особливості застосування штучного інтелекту в ній. *Публічне адміністрування та національна безпека.* 2021. № 1 (17). URL : <https://bit.ly/3EQm1cv>.

Надійшла до редакції 17.05.2021

Alina POMAZA-PONOMARENKO,
National University of Civil Protection of Ukraine,
Larisa GREN,
National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»,
Yurij BATYR,
Inna LOPATCHENKO,
National University of Civil Protection of Ukraine

E-Tourism as an Area in Socio-Economic Development of a State (Part 1)

Socio-economic development in Ukraine and in the world can occur in various areas, among which tourism has one of outstanding places along with machine building and oil processing sectors. The directions of such development are constantly specified through the widespread application of innovative technologies in social life. It is established that such application takes place within the digitalization processes, its primary goal being unobtrusive and prompt satisfaction of society's needs and its interest protection. The tourism sphere can certainly be related to the services industry. It is established that this area together with the economy branch, business, and others is distinguished in Ukraine as one of perspective fields for modern technologies introduction. Therefore, the goal of this article is to determine the peculiarities in the use of modern technologies in tourism sphere as a direction in socio-economic development of the state. It is offered and justified to consider e-tourism not only from the position of the use of modern technologies, but also to introduce the following scientific principles: promptness, consistency, efficiency, rationality, and others that suppose a balanced and efficient use of natural recreation resources, as well as cultural and historical heritage preservation for generations to come. Due to significance of various complex characteristics of e-tourism, it was decided to study it within two sections of the research. The first section relates to the study of tourism as a component of the e-commerce, while the second section is devoted to the study of its ecological aspects. As to the first section of the research, it is accentuated that in conditions of uncertainty it is difficult to provide precise prognostications concerning the rates of e-tourism development. Nevertheless, certain factors, risks, and perspectives of this process for Ukraine can be outlined to some extent. It is established that the recent intensification of e-tourism is determined by the spread of the COVID-19 virus. Therefore, development of tourism sector is recognized as perspective primarily in the following areas: 1) the use of modern technologies that facilitate access to tourist services due to the closure of state borders; 2) ecological, green, therapeutically-sanatorium, and medical tourism. It is accentuated that e-tourism development is called to ensure a raise in efficiency of medical, educational, scientific, migration, and other areas of social activities. It is clarified that efficient use of modern technologies in the tourist and other spheres is called to: 1) improve the implementation of a person's rights and interests; 2) ensure a long-term competitiveness of Ukraine in the international markets; 3) to raise the level and quality of tourist services; 4) to ensure access to information needed for providing of the mentioned services, etc. It is substantiated that in Ukraine in a short-term period, it is possible to expect the actuation of the e-tourism development scenario in the outlined areas depending on the functions performed by e-tourism.

Keywords: *e-tourism, socio-economic development, modern technologies, e-commerce, ecological tourism.*